

Ağabey ABD, kardeş Avustralya

Avustralya ve ABD'nin ortak Anglo-Sakson kökene sahip olmaları, aynı dili konuşmaları ve sosyal yapılarının benzerliği, bu iki ülkeyi birbirine yakınlaştıran başlıca sebeplerdir. Doğal olarak ABD sürekli "ağabey", Avustralya ise "küçük kardeş" konumunda yer almıştır. Son dönemlerde, ABD, Avustralya'nın gündeminde git-tikçe daha fazla yer tutmaya başladı. Sokaktaki Avustralyalı'ya soracak olursanız büyük ihtimalle Russell Crowe, Nicole Kidman, Mel Gibson gibi starlar sayesinde "Hollywood'un Avustralyalılaşmaya başladığını" söyleyecektir. Ancak film endüstrisi dışında da, Canberra ile Washington arasında bölgesel güvenlik ve serbest ticaret başta olmak üzere oldukça önemli meseleler tartışılıyor.

1951'den bu yana bu iki ülke ANZUS adı verilen ve Yeni Zelanda'yı da kapsayan bir savunma anlaşması çerçevesinde işbirliği yapıyor. Bu anlaşmaya göre "üye ülkelerden birinin saldırıya uğraması halinde diğerlerinin destek sağlaması" öngörüldüğünden pratikte çok fazla bir işlevi yok. Bu arada Başkan Bush'un "füze savunma sistemi" projesinin Çin tarafından bir tehdit olarak algılanması nedeniyle Avustralyalılar, Çin gibi bir dostun kaybedilebileceği endişesine kapıldılar.

Avustralya, ABD ile serbest ticaret anlaşması yapmak ve bu sayede de Amerikan pazarlarına rahatça ulaşabilmek istiyor. Bu isteğin ardında yatan sebepler gayet açık. Birincisi, çok taraflı küresel ticaret görüşmelerinin Seattle'dan beri sonuç üretmez bir hale gelmiş olması. Ayrıca

Avustralya için ufukta Doğu Asya'yı kapsayan bölgesel ticaret anlaşmaları da gözüküyor. Singapur dışındaki Uzakdoğu ülkeleri, karşılıklı anlaşmalara yanaşmıyorlar.

MELBOURNE'dan

ALTAY ATLI

atli@deakin.edu.au

Şu anda sadece Yeni Zelanda ile serbest ticaret anlaşması olan Avustralya, sonuç olarak ABD'yi bir "umut kapısı" olarak görüyor. İki ülke arasında şu anda 17 milyar dolarlık bir toplam ticaret hacmi mevcut. Yatırımlar ise çok daha büyük rakamlarda. ABD'de 46 milyar dolarlık Avustralya yatırımı, Avustralya'da ise 83 milyar dolarlık Amerikan yatırımı var. Hükümetin istediği hem ABD pazarına rahat girmek, hem ABD'li firmalarının dikkatini çekmek, hem de Latin Amerika'ya açılabilir.

Bir ticaret anlaşması imzalanırsa bile bunun tam anlamıyla "serbest" olmayacağı ve sonuçta ABD'nin isteklerinin ve çıkarlarının ön plana çıkacağı bir gerçek. ABD ekonomisi 10.2 trilyon dolarlık bir büyüklüğe sahip iken "küçük kardeş" Avustralya'nın ekonomisi bunun sadece 25'te biri. Durum böyle iken kimin sözünün geçeceği de ortada. Ancak Avustralya, "ABD'ye ne kadar girebilirsek o kadar kârdır" diye düşünüyor. Hükümet, Washington'daki lobi çalışmalarını için bir milyon dolarlık bütçe ayırdı.

ABD Ticaret Bakanı Şili ile yapılması planlanan serbest ticaret anlaşması hakkında şöyle dedi: "Amacımız Latin Amerika'ya ve dünyanın tüm ülkelerine şu mesajı vermektir: ABD başarılı olanları ödüllendirir." Yatırım ve ticaret akışı sağlandığı müddetçe ABD'nin bu tavrı kimseyi rahatsız etmiyor. Soğuk savaş boyunca ülkelerin dünyadaki konumunu askeri güçleri belirlemişti. Artık ekonomik güç ve ticaret anlaşmaları belirleyici rol oynuyor. Avustralya'nın "ortak" bulma çabaları, dış ticaretin anlamını unutmakta olan Türkiye için de örnek teşkil ediyor.